

Bene Zoltán

SZENT HELY

Keserű Rebek István, az egykori betyár, New Szeged alapítója élemedett korában megkísérelte rendbe szedni az emlékeit. Csaknem teljes sikerrel járt. Akadt azonban egy fontos momentum, amivel sehogyan sem boldogult.

Egy perth-i menház udvarán üldögélt egy eukaliptusz, jelesül egy *Eucalyptus jacksonii* tövében. Évek óta így teltek a napjai. Olyan vén volt, akár a noongarnak nevezett bennszülött törzs nulla-nullái, amelyekkel a dárdáikat hajítják jó messzire. Nehezen mozgott, a keze gyakran remegett, a látása meggyöngült. Az agya azonban mit sem változott. Az emlékei alig koptak. Minden pillanatát föl tudta idézni annak a tucatnyi évnek, amelyet nagyrészt a kecskeméti, kisebb részt a Sándor bandájában töltött, az összes névre emlékezett, valamennyi arcot úgy látta maga előtt, ha behunyta a szemét, mintha ott lenne előtte, érezte a combjai közt a hátasokat, amelyeket megült, érezte az arcán a szellőt, lába alatt a hajótest ringását, az ausztrál pusztá illatát és megannyi mást, amit átélt hosszú-hosszú élete során.

Egyedül New Szeged pusztulása vezett a múlt ködébe.

Olyan sok legendát hallott már arról, hogy a város, amelyet alapított, miként lett az enyészeté, hogy nem is értette, miként születhetett ennyi, s hogyan temethette maga alá a valódi történetet a mítoszok lavinája. A sivatag falta föl, mivel az összes vizet elhasználták a lakói; egy hatalmas homokvihar tette a földdel egyenlővé; mitikus lények támadták meg és rombolták porig; a New Szeged-iek valamiféle titokzatos tánckör vett erőt, s a halálba táncolták magukat; bennszülöttek kergették el a telepeseket, vagy egyszerűen csak fölkerekedtek, s odébb álltak, Perth-be; s még számtalan mese keringett a nyugat- ausztráliai végtelen pusztákon. Évekkel korábban még tudott ezekről beszélgetni Robert B. tiszteletessel, aki a menhely szomszédos szobájában lakott, s maga is szívesen múlatta az időt az eukaliptusz tövében, de a lelkész három évvel azelőtt egy reggel nem ébredt föl többé. S míg élt sem emlékezett arra, hogyan is ért véget a városka kurta történelme.

- Egyszer csak eljöttem - mondogatta vállvonogatva, valahányszor K. Rebek István fölhozta a témát. - Arra emlékszem, hogy egy szekéren törődöm, a szemem és a szám tele van porral, a távolban meg egy elvadult tevecsorda üget a naplementében. De hogy miért és miként kászálódtam föl arra a szekérre, azt nem tudom megmondani.

K. Rebek István mindannyiszor elszontyolodott, valahányszor New Szeged egykori lelkipásztora így beszélt.

- Sosem tudjuk meg a végét - motyogta csüggedten.

Úgy érezte, ez aránytalanul nagy büntetés.

Midőn - jó fél évszázaddal azelőtt - Muzslai Gyarmati János óvatlansága miatt pandúrkézre került, bár titkon és pironkodva reménykedett az enyhe ítéletben, mégsem omlott össze, amikor a bíró orrhangján elhangzott a tizenkét esztendő. Rablások és lopások miatt került börtönbe, s tisztában volt azzal, nem érdemel kevesebbet. A társaival együtt utolsó megtakarított fillérjeit, féltve őrzött tehénkéjét, ekéje elé való lovát, szekerét húzó ökrét, bivalyát, leánya tisztességét, asszonya nyugalmát, férfiúi önérzetét ragadta el tucatnyi, sőt, többtucatnyi szegény földművestől. A tizenkét esztendő semmi esetre sem nevezhető hát aránytalanul kemény büntetésnek - nem is ágált ellene, s megvetette a többieket, akik hözöngtek, káromolták a földet és az eget. Ha arányt is tévesztett a törvény embere, sokkal inkább a javukra, semmint a kárukra tette, az egyszer bizonyos!

Azt azonban, hogy immár soha nem tudja meg, miként ért véget New Szeged rövidke históriája, túlzottan nagy, meg nem érdemelt tehernek érezte. Hiszen ha tett valami jót az életében, az a nyugat- ausztráliai sivatagból kisarjadó városka megalapítása kellett legyen. Néhány évtizedig tartott csupán, kevesebb időt szabtak a párkák New Szegednek, mint egy embernek, ám az a néhány évtized sokat jelentett. Sokaknak. Jóllehet K. Rebek István tudta, hogy a városlakókkal együtt figyelmen kívül hagytak számos fontos körülményt, amelyekre tekintettel lenni nem csak tanácsos, de nemes cselekedet lett volna, mégsem érezte ezt olyan súlyos mulasztásnak, ami miatt ezt a különös, szörnyű amnéziát mérte rá a Teremtő.

Azon a tavaszi napon is az eukaliptusz alatt üldögélt, amikor megérkezett a menhelyre Sam, az új kertész. Sam apja fehér, anyja bennszülött lévén, a fiú állami gondoskodásban nevelkedett. Ennek ellenére jókedélyű, barátságos fiatalemberré cseperedett. K. Rebek Istvánnal gyorsan össze-

barátkozott, s napi munkája végeztével letelepedett mellé a fűbe, hallgatta a papagájok rikácsolását, és az öregembert. Jól elbeszélgettek. Így történt ez másnap is, majd harmadnap. És a többi napokon.

Egyik este, mielőtt Sam hazaindult volna, K. Rebek István beszélt neki New Szegedről. Korábban mindig az otthoni életéről mesélt, a betyárkodásról, a Sándorról, a börtönről, a karácsonyi hóról, a végtelen vizekről, amelyek elválasztják egymástól a földrészeket. Sam mindig érdeklődve, figyelmesen hallgatta. Akkor is, amikor New Szegedet idézte föl.

- Már nem áll az a város - szakította félbe saját magát hirtelen K. Rebek István.

- Nem? - kérdezte szelíden Sam.

- Nincs már New Szeged, vége van.

- Hogyan ért véget? - érdeklődött Sam.

- Sajnos, arra nem emlékszem - sóhajtott az egykori betyár. - Pedig jó lenne úgy meghalni, hogy visszatér az emlékeimnek ez a kicsiny töredéke is. Csakhogy éppen ez pottyant ki a fejemből. Minden másra világosan emlékszem, kizárólag erre nem.

Sam értette K. Rebek István szomorúságát. Ő sem emlékezett mindenre. Bár leginkább olyasmiket felejtett el, amiket nem is kívánt megőrizni a memóriájában.

- Az anyám szerint biztosan a Wagyl nyelte el - mondta végül a fiatal kertész, mert úgy érezte, nem maradhat csöndben, s nem titkolhatja el, hogy hallotta már New Szeged és pusztulása hírét.

- Hát te is tudsz róla? - csodálkozott K. Rebek István.

Sam szelíden bólintott.

- A Wagyl nem az álomkigyó? - merengett az öregember.

- De, az.

- Én úgy hallottam, a Wagyl nem rombol, hanem terem. Dombokat, vizeket. Itt, a város környékén minden vizet ő fakasztott.

- Valahogy úgy - hagyta rá Sam.

- Akkor miért nyelte volna el az én városkámat?

- Hogy visszateremtse a helyére azt, ami korábban ott volt - Sam arca nagyon komoly kifejezést öltött.

- No de miért nem nyeli el akkor, mondjuk, Perth-t? - háborgott K. Rebek István, a szíve sebesebben kezdett verni, s érezte, ahogy fortyogni kezd benne a düh. - Korábban itt is egészen más volt...!

- Ezt nem tudom - vont vállat a kertész. - Nem látok bele a Wagyl fejébe. Néha így cselekszik, néha úgy.

- Eh!

- Talán az egy szent hely - tűnődött Sam.

- Ez meg nem az?

- Ez meg nem az!

K. Rebek István egyik pillanatról a másikra lecsillapodott. Szent hely, igen, gondolta. Az mindent megmagyaráz. Így már érthető az egész, az elejétől a homályba vesző végéig.

- Köszönöm - mosolygott a barátjára. Az visszamosolygott rá, és közben egy kellemes érzés ébredt a gyomra tájékán, amit nem tudott mire vélni, de egészen másnap reggelig elkísérte. Csak akkor távozott belőle, amikor a következő napon seholy és sehogy nem találta Keserű Rebek Istvánt, s mikor érdeklődött utána, a menhely személyzete csak a fejét csóválta szomorúan, és mélyeket sóhajtott.

Vegetáció I.

(40 x 60 cm, olaj, vászon)